

Policy för ett ökat träbyggande

i Linköpings kommun

Dokumenttyp: Policy

Antaget av:

Status: **Antagandehandling 2021-04-20**

Giltighetstid: Gäller tills vidare

Diarienummer:	KS 2020-907 och SBN 2019-225
Dokumentansvarig:	Samhällsbyggnadsdirektör
Adresserat till:	Samtliga nämnder och bolag
Tidpunkt för aktualitetsprövning:	En gång per mandatperiod
Tidpunkt för senaste revidering:	
Relaterade styrdokument:	Handlingsplan för koldioxidneutralt Linköping, Särskilda ägardirektiv för AB Lejonfastigheter, AB Stångåstaden, AB Sankt Kors, Riktlinjer för markanvisningar, Arkitekturprogram för Linköpings innerstad, Lokalförsörjningsplan
Sökord:	träbyggande, policy, byggande, klimatpåverkan

Förord

Svenskt byggande står inför en av de största utmaningarna på länge. För att möta efterfrågan på bostäder och lokaler behövs en fortsatt hög byggtakt. Samtidigt ska byggandets klimatpåverkan minska drastiskt. Sättet vi bygger på behöver förändras för att nå klimatmålen. För att klara utmaningen är en av Linköpings ambitioner att byggandet i trä ska öka.

I Linköpings kommun är vi politiskt eniga om den uttalade ambitionen att träbyggandet ska öka. Flera goda exempel på träbyggnadsprojekt finns redan i Linköping. Det har nu blivit dags att ta ytterligare ett steg och införa en lokal träbyggnadspolicy.

Kommunkoncernen har en viktig roll som markägare, planmyndighet, genom de kommunala fastighetsbolagen och som beställare av offentliga lokaler. För att lyckas behövs också kunniga och modiga byggaktörer som vill bygga i trä. Genom policyn bjuder vi in byggaktörer att tillsammans med kommunen arbeta för ett ökat träbyggande.

xxxxxxxxxxxxxx

Kommunalråd

xxxxxxxxxxxxxx

Oppositionsråd

Innehåll

Förord	3
1 Inledning	5
1.1 Syfte	5
2 Vad är en träbyggnad?	5
3 Önskade effekter	6
3.1 Klimatet, miljön och den cirkulära ekonomin	6
3.2 Attraktionskraft	7
3.3 Innovation och varumärkesbyggande	7
4 Ställningstaganden	7
4.1 Övergripande principer	7
4.2 Förhållningssätt för att öka träbyggandet	8
4.3 Förhållningssätt när en träbyggnad uppförs	8
5 Genomförande	9
6 Uppföljning	9

1 Inledning

Kommunfullmäktige beslutade den 23 januari 2018 att en träbyggnadsstrategi ska antas och att strategin ska omfatta allt byggande, inte enbart bostäder. Namnet på styrdokumentet har anpassats till *Riktlinjer för politiska styrdokument i Linköpings kommun* där policy är det begrepp som används.

Träbyggande, enligt policyns definition, har inte varit så vanligt inom kommunkoncernen under de senaste tio åren. Samtliga kommunala fastighetsbolag har vid tidpunkt för policyns antagande träbyggnadsprojekt på gång. Nationellt har andelen nybyggda lägenheter i flerbostadshus¹ med trästomme ökat de senaste tio åren. År 2019 var andelen nybyggda lägenheter i flerbostadshus med trästomme 20 procent, enligt Statistiska Centralbyrån. Bland nya småhus byggs cirka 85-90 procent med trästomme.

1.1 Syfte

Syftet med policyn är att påverka Linköpings kommuns befintliga verksamhet så att en ökad andel av byggandet ska ske med träbyggnation. Ett ökat träbyggande avser särskilt vara *en* viktig del i att minska byggandets klimat- och miljöpåverkan.

Policyn tydliggör kommunens övergripande värderingar och förhållningssätt till träbyggnadsteknik och gäller för hela kommunkoncernen. Målgrupp för policyn är i första hand kommunens nämnder, förvaltningar och kommunala fastighetsbolag.

De önskade effekter och ställningstaganden som policyn ger uttryck för bygger på kunskap från aktuell forskning samt erfarenheter från olika byggföretag och andra kommuner. Som stöd för policyn har en kunskapssammanställning tagits fram, som finns på kommunens webbsida.

2 Vad är en träbyggnad?

För att underlätta kommunikation och uppföljning är det viktigt med en gemensam definition av vad en träbyggnad är.

För Linköpings kommun är träbyggnad en byggnad där byggnadens stomme² till huvuddelen består av träbaserade material.

¹ Flerbostadshus definieras enligt Statistiska Centralbyrån som bostadsbyggnader innehållande tre eller flera lägenheter inklusive loftgångshus. Par- rad- och kedjehus ingår inte.

² I byggnadens stomme ingår bärande väggar, pelare, balkar och bjälklag ned till sockel. Byggnadsgrunden ingår inte i definitionen av stomme.

En byggnad kan även vara en träbyggnad om den mängd träbaserat material som saknas för att huvuddelen av byggnadsstommen ska vara träbaserad återfinns någon annanstans i byggnadskonstruktionen. I en träbyggnad kan trä kombineras med andra material, så kallade hybridkonstruktioner.

Oavsett andel träbaserat stommaterial gäller att allt byggnadsmaterial med stor klimatpåverkan som ersätts av material med mindre klimatpåverkan är positivt för att bekämpa klimatförändringarna.

3 Önskade effekter

Linköpings kommun är positiv till att en ökad andel av byggandet sker med träbyggnadsteknik. Miljömässiga fördelar är den huvudsakliga effekt kommunen vill åt med ett ökat träbyggande. Det finns även potential till andra positiva effekter.

3.1 Klimatet, miljön och den cirkulära ekonomin

Ett ökat träbyggande i Linköping ska bidra till det kommunala målet koldioxidneutralt Linköping 2025 och de globala målen i Agenda 2030 - i synnerhet målet ”Bekämpa klimatförändringarna”. Det ska även bidra till förverkligandet av *Nationell färdplan för fossilfri konkurrenskraft – bygg och anläggningssektorn* där det övergripande målet är en klimatneutral värdekedja år 2045 och en halvering av klimatpåverkande utsläpp år 2030.

Trä som byggmaterial har betydligt mindre klimatpåverkan än många andra byggmaterial. En byggnad med trästomme ger i de allra flesta fall en lägre klimatpåverkan för byggskedet än andra byggmetoder vid i övrigt likvärdiga funktionskrav.

Att bygga hus i trä innebär också att byggnaden lagrar kol under sin livslängd. Det innebär att koldioxid hålls utanför atmosfären under många år. Träbyggnader bidrar därför till ytterligare positiva effekter för att begränsa klimatpåverkan, utöver den utsläppsminskning som sker i byggskedet.

För att skapa hållbarhet i byggandet behöver linjära och icke förnyelsebara flöden av material och energi ersättas av cirkulära och biobaserade flöden. Trä är ett förnyelsebart byggmaterial. När skogsråvara förädlas uppstår biprodukter som i sin tur kan vidareförädlas till nya produkter. Ett ökat träbyggande bidrar därför till skapandet av en cirkulär och biobaserad ekonomi³.

³ Cirkulär ekonomi är en ekonomi som syftar till att hushålla med jordens resurser, behålla material och produkter i ekonomin så länge som möjligt samt förebygga och minimera avfall. Grunden är att främja effektiva och cirkulära resursflöden (Linköpings kommuns definition).

Ovanstående effekter ska uppnås utan att ge betydande negativa effekter på det globala målet ”Ekosystem och biologisk mångfald” genom att främja ett uthålligt skogsbruk⁴.

3.2 Attraktionskraft

Linköpings kommun vill skapa attraktiva miljöer för alla invånare. Kommunens bedömning är att en träbyggnad har potential att skapa ett tydligt avtryck på platsen och ge byggnaden en stark identitet. Med ett ökat träbyggande vill Linköpings kommun på så sätt bidra till kommunens samlade attraktionskraft.

3.3 Innovation och varumärkesbyggande

Det finns en stark tradition i Linköpings kommun av högteknologi i framkant. Höga miljökrav driver innovation och tillväxt. Genom att efterfråga och ställa krav på träbyggnader bidrar Linköpings kommun till att driva på andra byggmetoder och byggmaterial att minska sin klimatpåverkan. Det kan skapa drivkrafter för innovation genom lokal och regional samverkan mellan byggsektorn, den regionala träindustrin, det offentliga och Linköpings universitet. Därför vill kommunen med ett ökat träbyggande även stärka Linköpings varumärke: Linköping - där idéer blir verklighet.

4 Ställningstaganden

4.1 Övergripande principer

1. Linköpings kommun anser att det är viktigt att andelen träbyggnadsprojekt ökar för att driva på olika byggmetoder och byggmaterial att minska sin miljö- och klimatpåverkan. Det innebär inte att all framtida nybyggnation måste ske med trä. Ett övergripande förhållningssätt är att olika byggmaterial även fortsättningsvis kommer finnas på marknaden.
2. Linköpings kommun tänker långsiktigt. Genom att själva genomföra träbyggnadsprojekt, ställa krav och uppmuntra privata byggaktörer skapas viktig kompetens och erfarenhet som bidrar till att sänka kostnader för efterföljande projekt. Kommunen agerar för detta även om en träbyggnad initialt kanske inte alltid är det ekonomiskt mest fördelaktiga i varje enskilt byggprojekt.

⁴ Med uthålligt skogsbruk menas förvaltning och nyttjande av skog och skogsmark på ett sådant sätt, och i en sådan takt att dess biologiska mångfald, produktivitet, förnyingskapacitet, vitalitet och förmåga att både nu och i framtiden fylla viktiga ekologiska, ekonomiska och sociala funktioner på lokal, nationell och global nivå bevaras, utan att andra ekosystem skadas (Definition enligt Forest Europe).

4.2 Förhållningssätt för att öka träbyggandet

3. Linköpings kommun vill vara ett föredöme för ökat träbyggande när ett kommunalt bolag bygger åt kommunens egen verksamhet. Möjligheten att uppföra en träbyggnad övervägs alltid och väljs om det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Väljs inte en träbyggnad tillämpas andra åtgärder för att minska byggskedets klimatpåverkan så mycket som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.
4. Linköpings kommun vill successivt öka andelen träbyggnader när ett kommunalt bolag bygger åt hyresgäster utanför kommunkoncernen. Möjligheten att uppföra en träbyggnad övervägs alltid och väljs om det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Väljs inte en träbyggnad kan andra åtgärder tillämpas för att minska byggskedets klimatpåverkan så mycket som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.
5. Linköpings kommun vill successivt öka andelen träbyggnadsprojekt vid kommunala marköverlåtelse och tomträttsupplåtelse. Krav och utvärderingskriterier används som verktyg för att uppnå detta. När det inte bedöms lämpligt kan andra krav och utvärderingskriterier användas för att minska byggskedets klimatpåverkan så mycket som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.
6. Vid etableringar på kommunalt ägd mark för verksamhets-/industriändamål kommuniceras policyn till intressenten i ett tidigt skede. Kommunen ställer vanligtvis inga krav på träbyggnader vid verksamhetsetableringar. Frågan vägs in som en av flera parametrar när det är relevant.
7. I detaljplaner formuleras förutsättningarna så att möjligheten att uppföra en byggnad med trästomme blir likvärdig andra stommaterial, om inte allmänna eller enskilda intressen förhindrar det. När det är relevant beskrivs hur detaljplanen har anpassats för att möjliggöra en träbyggnad.
8. Träbyggnaders låga vikt innebär möjlighet till förtätning genom påbyggnad på befintliga byggnader och att bygga där marken kräver lätta konstruktioner. Kommunen vill i sin planering utveckla dessa möjligheter vidare.

4.3 Förhållningssätt när en träbyggnad uppförs

9. När en träbyggnad uppförs vill kommunen, precis som för allt annat byggande, att det sker med kvalitet i enlighet med *Arkitekturprogram för Linköpings innerstad*.
10. En träbyggnad måste inte ha en träfasad, men det kan förstärka byggnadens träprofil. Vid val av fasadmateriäl bedöms vilken

gestaltning som är lämplig på aktuell plats samt behov av utbyte och underhåll. Det ses som positivt om trä kan göras synligt inne i byggnaden.

11. Ett ökat träbyggande får inte ske på bekostnad av sänkta ambitioner för byggnadens energiprestanda under driftskedet. Kommunens ståndpunkt är att en träbyggnad kan byggas lika energieffektiv som en byggnad med annat stommaterial.
12. För att bidra till ett uthålligt skogsbruk efterfrågar Linköpings kommun så långt det är möjligt PEFC- och FSC-certifierade träprodukter vid byggande i trä.

5 Genomförande

Samhällsbyggnadsnämnden, Lejonfastigheter, Sankt Kors och Stångåstaden ansvarar för att sätta upp mätbara mål för ett ökat träbyggande för sina respektive verksamheter.

Samtliga berörda nämnder och bolag ansvarar för att utveckla sina interna rutiner och styrdokument så att de stämmer överens med policyn.

6 Uppföljning

Policyn aktualitetsprövas minst en gång per mandatperiod.

Aktualitetsprövningen syftar till att pröva om policyn fortfarande är aktuell.

En uppföljning av träbyggandets utveckling inom kommunkoncernen, vid kommunala marköverlåtelser/markupplåtelser samt i Linköpings kommun i stort redovisas i samhällsbyggnadsnämnden tillsammans med nämndens årsredovisning. Som dokumentägare ansvarar samhällsbyggnadsdirektören för att uppföljning sker.

AB Stångåstaden, Lejonfastigheter AB och Sankt kors AB ansvarar för att redovisa utveckling av träbyggandet för sin verksamhet i respektive bolags bolagsstyrningsrapport.